

SIMION MEHEDIŢI, ELEV AL LICEULUI „UNIREA” DIN FOCŞANI

Prof. dr Răzvan SĂCRIERU

Liceul Unirea, Focşani
E-mail: sacrieru_razvan@yahoo.com

Simion MehediŃi, student of the "Unirea" Highschool in Focşani. The article presents a year in the life of the scientist Simion MehediŃi, the school year 1885-1886, which he spent at „Unirea” Highschool in Focşani. Personal data in the school register, as well as the grades obtained by the student MehediŃi are analysed. The fifth grade means this getting close to Mathematics, thanks to his teacher, Savel Rahtivanu, „the first model of a superior person”. At the same time, he writes his first story about hunting and mountain people, which was not published. Because of the very congested curriculum, less than a half of the students are declared promoted. Simion MehediŃi, very thorough student, is awarded first prize. This is the last award ceremony he takes part in, as he considered them to be a means of defiling the child's soul.

Key words: Simion MehediŃi, student, „Unirea” Highschool, Savel Rahtivanu, first prize

Introducere

În toamna anului 1885, Simion MehediŃi (Fig. 1), în vârstă de 17 ani neîmpliniŃi, se înscrie la Liceul „Unirea” din Focşani. Cel mai important liceu din această parte a țării, cu o vechime de două decenii la acel moment, organiza, prin directorul său Dimitrie F. Caian, în data de 24 ianuarie 1886, prima „festivitate instituită în onoarea lui”¹⁾.

În registrul matricol²⁾ au fost înregistrate următoarele date personale: MehediŃ Simeon, născut la 19, luna Octombrie, anul 1869, în comuna Soveja, plasa ZăbrăuŃi, județul Putna, Fiu al D-lui Nicolae MehediŃi, de profesie agricultor, și al D-nei Voica MehediŃi, domiciliul părinților sau corespondentului Strada Unirea No. 42 (Fig. 2).

Eroarea în privința datei de naștere, 19 octombrie 1869, în loc de 16 octombrie 1868, a persistat pe tot parcursul studiilor din țară și din străinătate³⁾. Tatăl, Neculai MehediŃi, nu era doar agricultor, ci și dascăl la biserica din Soveja, acolo unde bunicul său, Radu MehediŃu (preot), și alți strămoși „au fost mereu legați de slujba bisericească”⁴⁾. Mama, Voica MehediŃi, - „simbolul eternității”⁵⁾, trece la cele veșnice când viitorul geograf avea numai 9 ani și era elev în satul natal.

În anul 1916, cu prilejul semicentenarului Liceului „Unirea”, profesorul V.V. Haneș consemna în istoricul liceului că „e demn de remarcat că în acest an (1885-1886 n.n.) s-a înscris în cl. V-a a liceului nostru, venind cu 4 clase de seminar, și elevul MehediŃi Simion, devenit astăzi distinsul profesor universitar și unul dintre

1) „Adeverul”, anul III, nr. 6, Focşani, luni 27 ianuarie 1886, p. 2.

2) Arhivele Naționale Vrancea, Fond Liceul „Unirea”, nr. 13, Registrul matricol 1885-1886, p. 283.

3) A se vedea Gheorghiu Geană, *Studiu introductiv*, în vol. S. MehediŃi, *Civilizație și cultură*, Editura Trei, 1999, p.5.

4) S. MehediŃi, *Caiete*, vol. II, Editura Terra, Focşani, 2015, p. 53

5) Idem, *Caiete*, vol. III, Editura Terra, Focşani, 2016, p. 27

cele mai luminate minți ale vieții noastre intelectuale și politice"⁶⁾.

Fig. 1. Simion Mehedinți, elev

Matricula No. 2		Mehedinți Simion		Născut la 19 luna Octombrie anul 1869 în comuna Loușa		Domicil, părinților sau corespondenței:	
Inscris în școală la luna _____		județul Putna		Filiu al D-ului Mealea		Strada _____ No. 42	
No. matriculă _____		Mehedinți		de profesie agricultor și alii D-ului Mealea		Strada _____ No. _____	
anului _____		Correspondență D. _____		de profesie _____		Strada _____ No. _____	
Clasa V	Data înscrierii _____	Clasa _____	Data înscrierii _____	Clasa _____	Data înscrierii _____	Sola în care a urmată clasa precedentă _____	
Anul școlar: 1885 - 1886	No. și data certificatului de la acea școală _____	Anul școlar: 18 - 18 _____	No. și data certificatului de la acea școală _____	Anul școlar: 18 - 18 _____	No. și data certificatului de la acea școală _____	cu care s'a înscris aici: No. _____	
	în _____		în _____		în _____	din _____	

Fig. 2. Datele personale din registrul matricol al elevului Simion Mehedinți

Instituția de învățământ, cu o vechime de două decenii, tocmai se transformase, cu un an înainte, din Gimnasiu în Liceu, prin înființarea pentru a treia oară a clasei a V-a. Din anul 1881, liceul funcționa în imobilul (fig. 3) de pe Bulevardul Școalelor, nr. 31 (colț cu strada Liceului), în prezent sediul Arhivelor Naționale Vrancea (Bulevardul Dimitrie Cantemir, nr. 19, colț cu strada Mihail Kogălniceanu). Liceul și-a desfășurat activitatea în acea clădire până în anul 1900 când se va muta în actualul imobil din strada Cezar Bolliac, nr. 15.

Corpul profesoral era format din 16 profesori: 7 titulari și 9 suplinitori. În anul școlar 1885-1886, cele 6 clase totalizau un număr de 188 de elevi, dintre care numai 15 în cursul superior: 7 școlari în clasa a V-a și 8 în clasa a VI-a⁷⁾.

Obiectele de studiu (fig. 4) din acel an școlar erau următoarele: Istoria, Limba Franceză, Limba română, Limba latină, Limba germană, Matematică, Fizică, Limba Elină, Muzică, Desen, Gimnastică și

6) V.V. Haneș, 50 de ani dela înființarea Liceului Unirea, Focșani, 1916, p. 57

7) Ibidem, p. 57

Instrucție militară (numai în aprilie și mai). Din lista disciplinelor lipsește tocmai geografia care „era un fel de paria în programă – singurul studiu ce nu trecea de nivelul claselor gimnaziale (adică o disciplină didactică, potrivită numai pentru copii)”⁸⁾.

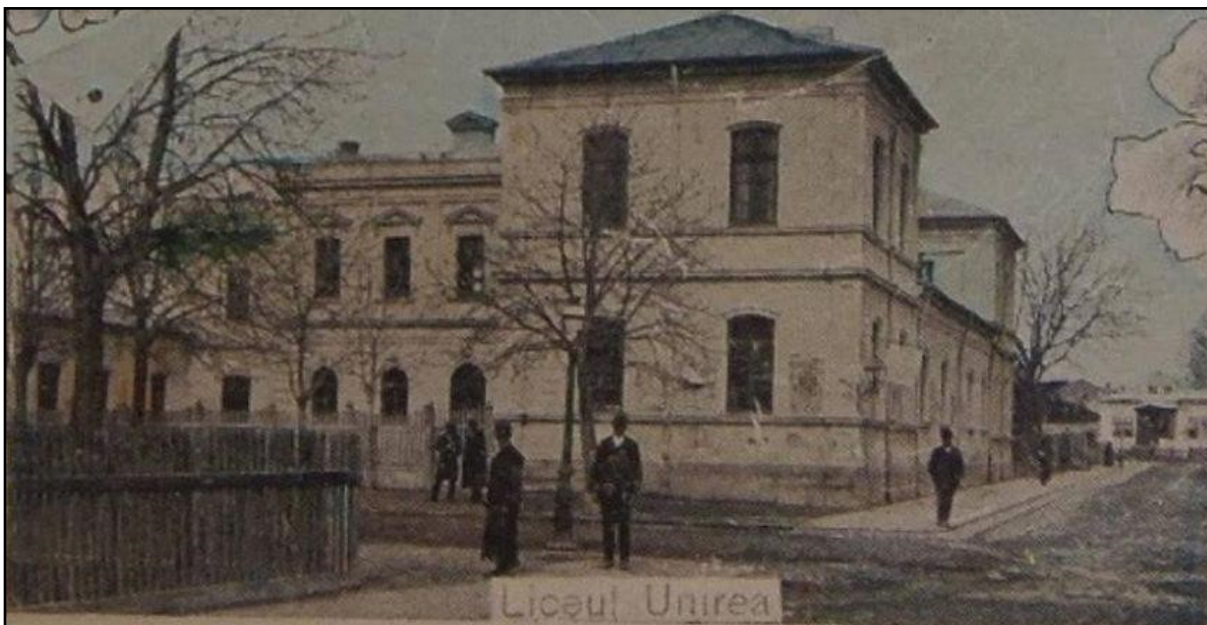

Fig. 3. Clădirea în care a funcționat Liceul „Unirea”, între anii 1881-1900

În cursul anului școlar, din septembrie și până în mai, profesorii acordau în fiecare lună o notă pentru studiu și una pentru purtare. De asemenea, pe parcursul anului, erau trei lucrări scrise⁹⁾, precum și un examen final, în luna iunie, atât scris, cât și oral.

Elevul Simion Mehedinți obține cele mai bune medii anuale la disciplinele umaniste și limbile străine: Istorie (9), Limba română (8,59), Limba Franceză (8,50), Limba Latină (8,34), Limba germană (7,09), Limba elină (8). Având în vedere că în anii anteriori trecuse prin școli „unde științele exacte nu se bucurau de prea multă prețuire”, obține medii mai mici la Fizică (7,69) și la Matematică (6,60).

Paradoxal poate, întâlnirea cu matematica și minunatul său profesor, Savel Rahtivanu, este cea mai cunoscută consemnare legată de anul școlar petrecut la Liceul „Unirea”. În cartea de amintiri și mărturisiri „Premise și concluzii la Terra” (1946) Simion Mehedinți notează: „Mare noutate pentru fostul seminarist, înșirarea în chip de versuri a unor formule cu mulți x , y , z și alte valori simbolice. Câtă mulțumire – nu numai pentru minte, dar și pentru ochi – să poți simplifica iute și degrabă încâlceala operațiunilor algebrice, prin metode „elegante”. O clădire de ecuații, încărcate de fracții cu cifre, litere și radicali crăcănați unii peste alții, ca acrobații pe trapezele de la circ ... Și, cât te-ai șterge la un ochi, din tot calabalâcul nu mai rămâne decât o fracție cât o viespe ori câteva cifre pe lângă x , y și z . Dar interpretarea grafică a ecuațiilor prin curbe de toată frumusețea! N-am jucat niciodată biliard, dar am privit pe alții jucând și cred că numai la figurile pe care le fac bilele pe postavul cel verde și neted poate avea cineva satisfacții atât de repezi și depline, ca la dezlegarea problemelor de algebră și geometrie ... ”.

8) Simion Mehedinți, *Premise și concluzii la Terra*, Ediția a II-a, Editura Enciclopedică, 1994, p. 476

9) Mai puțin la muzică, desen, gimnastică

	OBIECTULU	Luna																
		Septembrie	Octombrie	Noiembrie	Decembrie	Ianuarie	Februarie	Martie	Aprilie	Maie	Iunie	Iulie	August					
Abs. motivate																		
- nemotivate																		
Studiul	Matematica	8	9	9	9	9	9	9	9	10	9	9	9	9	9	9	9	9
Purtarea	Matematica	9	9	9	9	9	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
Abs. motivate																		
- nemotivate																		
Studiul	Matematica	7,5	8	8,5	8	9	7	8	8	7	8	7	5,2	8	7,6	9	7	8
Purtarea	Matematica	8	7	7	7	7	7	7	7	6	6	5	5	7	7	6	6	6
Abs. motivate																		
- nemotivate																		
Studiul	Matematica	7	7	7	8	8	8	8	9	8	6	7	8	10	7,5	9	7	8
Purtarea	Matematica	8	8	8	8	8	9	8	7	6	10	10	10	10	10	10	10	10
Abs. motivate																		
- nemotivate																		
Studiul	Matematica	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
Purtarea	Matematica	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
Abs. motivate																		
- nemotivate																		
Studiul	Matematica	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
Purtarea	Matematica	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8

Fig. 4. Detaliu din registrul matricol al elevului Simion Mehedinți

Savel Rahtivanu, proaspăt absolvent al Facultății de Științe Fizico-Matematice din Iași, (promoția 1884), fusese numit profesor suplinitor la Liceul „Unirea”, prin Ordinul Ministrului, nr. 9727 din 6 septembrie 1884¹⁰⁾. Tânărul profesor de matematici¹¹⁾, cu numai un deceniu mai în vârstă decât elevul S. Mehedinți, predă o disciplină care conducea detașat în ceea ce privește numărul de elevi declarați corigenți sau repetenți.

Cu ocazia împlinirii a 60 de ani de la înființarea liceului, Simion Mehedini a avut ocazia să-și arate recunoștința față de profesorul său iubit, prezent la manifestări, într-un *laudatio* publicat în Dumineca Poporului, iar pe care îl înființase și pe care îl conducea: „Te văd parcă și acum, sever cu noi, dar drept și cu o finețe sufletească cum numai la făpturile feminine se nimerește câteodată. Cu o privire totdeauna senină, cu gesturi potolite, dar expresive, care vorbeau ochiului nostru ca și cuvintele, clarificând demonstrarea la tablă. Ne-ai fost nouă tuturor și îndeosebi mie, celui ieșit din pădurile Sovejei, cel dintâi model de om superior.”¹²⁾ Influența modelului a fost atât de puternică încât, la terminarea liceului, „urmând celui mai adânc îndemn al inimii, când s-a văzut deplin liber, studentul s-a înscris la matematici.”¹³⁾

Pentru Simion Mehedinți, clasa a V-a a însemnat debutul scriitoricesc, echilibrând munca asiduă, dar plăcută de la matematică. Mărturisește acest fapt în „*Premise și concluzii la Terra*” (1946): „... într-o zi de

10) Horia Dumitrescu, Ionuț Iliescu, *Foști profesori ai Liceului „Unirea” din Focșani*, Editura Pallas, Focșani, 2016, p. 73.

11) Astfel semnează profesorul Savel Rahtivanu cuvântul introductiv al publicației „*Fărimături ...*” cu prilejul Serbării Jubileului de 60 de ani a Liceului „Unirea” Focșani, Tipografia Cartea Putnei, 1926, p. 5.

12) „*Dumineca Poporului*”, Anul X, nr. 7-8, duminică, 14 februarie 1926, p. 1.

13) Simion Mehedinți, *op. cit.*, p. 475

lapoviță mare, când nu era chip de ieșit nici până în curte, cel silit să facă compoziții (urât cuvânt și urâtă amintire) s-a trezit scriind pe caiet o povestire de la munte. Ce cuprindea, Dumnezeu știe; în amintire a rămas doar atâtă că era vorba tot de o vânătoare, măcar că povestitorul nu stricase până atunci nici un dram de praful, iar la pușca lui taică-su, atârnată în cui, se uitase doar pentru codița de iepure, pusă la cocoș, ca să țină petița uscată. Acela a fost începutul îndemnului spre scris, repede pornit, repede părăsit, - era doar anul când dăduse băiatul de profesorul cel bun de matematică și când numai doi din toată clasa dezlegaseră o problemă încâlcită din algebra lui Bertrand¹⁴⁾. "Liceul „Unirea” găzduiește, în data de 18 aprilie 1886, o conferință despre literatură, a tânărului om politic Nicolae N. Săveanu. Ziarul local „Adeverul” menționează faptul că „junele conferențiar și-a pus multă silință, a dat foarte multe probe de adânci cercetări și critici de mult spirit, precum și de frumosul talent oratoric cu care este înzestrat; însă, ar trebui toată vorbirea să fie imprimată pentru a servi ca model și altor spirite june, hotărâte a pleca pe câmpul literar, spre a nu rămâne asemenea lucrări, așa de talentate la spatele uitărei.”¹⁵⁾

Vineri, 6 iunie 1886, au început examenele pentru finele anului școlar 1885-1886. Mai mult de jumătate dintre elevii Liceului „Unirea” au rămas repetenți ori s-au retras în cursul aceluși an. Directorul Dimitrie F. Caian constată că „programa studiilor a fost prea încărcată în raport cu vârsta elevilor, cu dezvoltarea lor fizică și intelectuală; iar orele de lecție ale diferitelor obiecte de studii au fost astfel reduse încât profesorii abia reușesc a parcurge materiile fără ca să rămână timp de repetire”¹⁶⁾.

La clasa a V-a, dintre cei 7 elevi¹⁷⁾, numai 3 sunt declarați promovați: Simeon Mehedinț, Dimitrie Mihăileanu, Christea Misir; alți 3 sunt corigenți la matematică: Nicolae Deciu, Herșcu Raff, Petru Ghionea, ultimul, în final, este declarat repetent, iar un elev abandonează școala (George Borca)¹⁸⁾. Toți cei 3 elevi promovați solicită transferul la sfârșitul anului școlar. Pe Christea Misir, îl regăsim printre absolvenții Liceului „Laurian” din Botoșani, promoția 1889-1890¹⁹⁾.

La sfârșitul anului școlar 1885-1886, cu media generală 8,13 și media la purtare 7,84, Simion Mehedinți primește premiul I cu cunună. Duminică, 29 iunie 1886, a avut loc festivitatea de premiere a elevilor Liceului „Unirea” și a elevilor Școlii de Fete, Nr. 2, în prezența prefectului I. Georgescu și a primarului N. Săveanu. Dintre cele două ziare locale „Adeverul”²⁰⁾ și „Viitorulu”, numai cel din urmă consemnează pe larg modul în care s-a desfășurat serbarea de final de an școlar. După intonarea imnului, au urmat discursurile doamnei director a școlii de fete și cel al directorului liceului, ambele „bine studiate” și „ascultate cu multă plăcere”²¹⁾. Surpriza neplăcută²²⁾ a venit din partea prefectului și, respectiv, a primarului, care nu au adresat nici un cuvânt tuturor celor prezenți (elevi, profesori, părinți), „purtarea d-lor denotă capacitatea, intențiunea și interesul ce are pentru instrucțiune... persoane a căror sprijin moral este zero,

14) Ibidem, p. 583.

15) „Adeverul”, an 3, nr. 19, Focșani, duminică 20 aprilie 1866, p. 2.

16) V.V. Haneș, *op. cit.*, p. 55-56.

17) Efectivul de elevi la această clasă s-a redus pe parcursul anilor școlari astfel: clasa a II-a, an școlar 1882-1883, 35 de elevi înscriși, printre care și viitorul academician Gheorghe G. Longinescu; clasa a III-a, an școlar 1883-1884, 26 de elevi înscriși; clasa a IV-a, an școlar 1884-1885, 18 elevi înscriși.

18) Arhivele Naționale Vrancea, Fond Liceul „Unirea”, nr. 13, Registrul matricol 1885-1886.

19) Sursa: http://laurian.ro/wordpress/wp-content/uploads/2013/06/TABLOUL-ABSOLVENTILOR-1869_1999.pdf, consultată în data de 23 iulie 2018.

20) Publicație locală care obișnuia să consemneze evenimentele școlare petrecute la Liceul „Unirea”. Este de remarcat faptul că în data de 11 iunie 1886, directorul D. F. Caian notifică ziarul cu privire la retragerea sa din comitetul de redacție.

21) „Viitorulu”, an I, nr. 2, duminică 6 iulie 1886, p. 1.

22) Această situație s-ar putea explica prin tensiunile politice dintre prefect și primar care se vor finaliza, după câteva zile, prin numirea primarului N. Săveanu în funcția de prefect al județului Putna.

față de cel mai mare interes, de interesul culturii junimei noastre.²³⁾ Referitor la această festivitate de premiere, șapte decenii mai târziu, Simion Mehedinți consemna în însemnările sale zilnice: „Am considerat premiile ca un mijloc de spurcare a sufletului copilăresc. Începând din clasa a 5-a, am dat cununa unui băiețel care sta la ușă (fără să mă gândesc ce fac), apoi n-am mai luat parte la premii.²⁴⁾”

A doua zi se întocmea și procesul verbal²⁵⁾ prin care Simion Mehedinți părăsea Liceul „Unirea” primind un certificat cu toate notele: „Astăzi 30 Iunie 1886, elevul Mehedinți Simeon părăsind acest liceu, a primit certificatul cu toate notele sale trecute la partida sa în această matricolă, drept care partida numelui elev se încheie astăzi. Director D. F. Caian, Secretar Șt. Vasileanu”. Din toamna anului 1886, Simion Mehedinți este elev la Liceul „Sf. Sava” din București, a patra „loterie a vieții” sale.

Bibliografie

Dumitrescu H., Iliescu I. (2016), *Foști profesori ai Liceului „Unirea” din Focșani*, Editura Pallas, Focșani, 490 p.

Haneș V. (1916), *50 de ani de la înființarea Liceului Unirea*, Focșani, 76 p.

Mehedinți S. (1992), *Scieri despre educație și învățământ. Antologie*, Editura Academiei Române, București.

Mehedinți S. (1940), *Premise și concluzii la Terra*, Ediția a II-a, Editura Enciclopedică, 629 p.

Mehedinți S. (1999), *Civilizație și cultură*, Editura Trei, București, 385 p.

Mehedinți S. (2015), *Caiete*, vol. II, Editura Terra, Focșani, 525 p.

Mehedinți S. (2016), *Caiete*, vol. III, Editura Terra, Focșani, 293 p.

*** Arhivele Naționale Vrancea, Fond Liceul „Unirea”, nr. 13, Registrul matricol 1885-1886.

*** Publicația „Adeverul”, an 3, nr. 19, Focșani, duminică 20 aprilie 1866, p. 2

*** Publicația „Viitorulu”, an I, nr. 2, duminică 6 iulie 1886.

Primit în redacție: 25.07.2019

Revizuit: 20.09.2019

Acceptat pentru publicare: 15.11.2019

23) Ibidem. Foarte posibil ca aceste observații să aparțină profesorului N. Tipeiu, redactor la „Viitorulu”.

24) Însemnare 17.VI.1957 în S. Mehedinți, *Scieri despre educație și învățământ. Antologie*, îngrijitor de ediție Dumitru Muster, Editura Academiei Române, București, 1992, p. 264.

25) Arhivele Naționale Vrancea, Fond Liceul „Unirea”, nr. 13, Registrul matricol 1885-1886, p. 284.